

NHỮNG YÊU CẦU CƠ BẢN ĐỐI VỚI CÁN BỘ CHỦ CHỐT CẤP HUYỆN

■ PGS.TS. CAO DUY HẠ (*)

Đội ngũ cán bộ chủ chốt ở cấp huyện gồm: bí thư, phó bí thư, chủ tịch, phó chủ tịch uỷ ban nhân dân và hội đồng nhân dân, trưởng các ban, ngành trong bộ máy Đảng và chính quyền, đoàn thể của huyện. Bài viết này tập trung làm rõ những yêu cầu cơ bản đối với hai chức danh quan trọng nhất là: bí thư huyện uỷ và chủ tịch uỷ ban nhân dân – những người giữ trọng trách số một trong công tác lãnh đạo, quản lý của Đảng và chính quyền nhà nước ở cấp huyện.

Thực trạng về đội ngũ bí thư, chủ tịch ở cấp huyện hiện nay, từ số liệu khảo sát thực tế ở một số huyện thuộc 3 vùng đồng bằng, trung du và miền núi cho thấy đội ngũ cán bộ chủ chốt này thuộc nhóm tuổi từ 50–55 chiếm số đông, trên dưới 60%. Trình độ lý luận và chuyên môn, năng lực lãnh đạo và quản lý chưa đồng đều so với yêu cầu đòi hỏi cao của sự nghiệp đổi mới hiện nay.

Từ thực tế trên đây cho thấy cần quan tâm xây dựng và thực hiện chiến lược cán bộ chủ chốt cấp huyện, nhất là với hai chức danh bí thư và chủ tịch nhằm nâng cao trình độ chính trị, chuyên môn, năng lực lãnh đạo, quản lý và từng bước trẻ hoá đội ngũ cán bộ chủ chốt cấp huyện nói chung và đội ngũ bí thư, chủ tịch nói riêng. Phải quan tâm vấn đề tạo nguồn để có lực lượng bổ sung cho đội ngũ cán bộ này;

nguồn để bổ sung chủ yếu là cán bộ lãnh đạo các phòng, ban và cơ sở, có tuổi trẻ và năng lực, có tri thức, đạo đức và lối sống lành mạnh, trong sạch.

Ở giai đoạn hiện nay bí thư, chủ tịch huyện cũng như đội ngũ cán bộ chủ chốt ở cấp huyện có vai trò quan trọng trong việc tổ chức và tập hợp quần chúng thực hiện thắng lợi đường lối đổi mới của Đảng. Vì vậy, đòi hỏi họ phải có đủ đức, tài thể hiện ở 5 yêu cầu cơ bản sau đây:

Một là, trung thành với chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm, đường lối, chủ trương của Đảng về xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam; phải có đạo đức cách mạng trong sáng, suốt đời đấu tranh cho sự nghiệp cách mạng của Đảng vì lợi ích giai cấp, lợi ích nhân dân và lợi ích dân tộc. Biết vận dụng sáng tạo những nguyên lý cơ bản của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm đường lối của Đảng vào lĩnh vực lãnh đạo quản lý do mình đảm nhiệm và tổ chức thực hiện tốt. Thực hiện có hiệu quả các chỉ thị, nghị quyết của Đảng và Nhà nước; qua thực tế tổng kết rút ra được những mặt đúng, hợp lý và mặt còn thiếu sót của đường lối, chính sách để góp phần vào việc không ngừng hoàn thiện các chủ trương, chính sách cụ thể của Đảng và Nhà nước trong công cuộc xây dựng đất nước, thực hiện sự nghiệp công nghiệp hoá, hiện đại hoá và phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa để tiến lên chủ nghĩa xã hội. Biết tôn trọng dân, lấy dân làm gốc và lắng

(*) Học viện Chính trị – Hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh

CHÚC MỪNG NĂM MỚI 2010

nghe ý kiến dân trong khi thực hiện nhiệm vụ lãnh đạo, quản lý của mình để tránh những sai lầm có thể xảy ra. Bác Hồ đã dạy: "Làm theo cách quần chúng. Việc gì cũng hỏi ý kiến quần chúng, cùng dân chúng bàn bạc. Được dân chúng đồng ý. Do dân chúng vui lòng ra sức làm, việc gì cũng nhất định thành công"⁽¹⁾. Bí thư, chủ tịch huyện phải là người tiêu biểu cho sự thực hiện công bằng và tự do xã hội theo luật pháp; kiểm chế được tham vọng cá nhân; không quan liêu, tham những tiêu cực; xử lý và trừng phạt nghiêm những cán bộ, công chức dưới quyền tham nhũng và hống hách với dân.

Hai là, phải có trình độ chuyên môn từ cao đẳng, đại học và trình độ lý luận chính trị từ trung cấp trở lên. Đây là tiền đề quan trọng để người lãnh đạo nhận thức được các quy luật khách quan về kinh tế, xã hội và tự nhiên, tiếp thu đúng đắn các chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng, Nhà nước đề ra cho công tác lãnh đạo và quản lý ở cấp huyện trong từng giai đoạn lịch sử phát triển. Chủ trương, đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước đề ra đều dựa vào 2 căn cứ: lý luận khoa học và thực tiễn. Người lãnh đạo cao nhất của huyện không có trình độ tri thức khoa học nhất định không thể tiếp thu và tìm ra phương thức tổ chức, biện pháp hữu hiệu để thực hiện đạt kết quả. Trình độ dân trí hiện nay đã được nâng lên, bí thư và chủ tịch huyện không có trình độ văn hoá và khoa học nhất định thì không thể lãnh đạo nhân dân ở địa phương mình thực hiện thắng lợi chủ trương và chính sách của Đảng, Nhà nước trên các lĩnh vực của đời sống xã hội.

Ba là, có năng lực lãnh đạo và quản lý, nhạy cảm về chính trị, hiểu biết về kinh tế, văn hoá, xã hội. Những năng lực trên đây giúp cho người bí thư và chủ tịch huyện cùng tập thể lãnh đạo của mình định ra chủ trương, phương pháp công tác khoa học đúng với thực tế địa phương mình và mỗi khi làm việc gì đều biết tính toán, lựa chọn phương án tối ưu để thực hiện; dám nghĩ, dám làm và luôn nắm quyền chủ động với mọi công việc, khắc phục tâm lý, thái độ gia trưởng, độc đoán, chuyên quyền, mất dân chủ trong khi chỉ đạo công tác.

Bốn là, có nghệ thuật lãnh đạo. Nghệ thuật lãnh đạo được coi như một năng khiếu đối với người lãnh đạo, quản lý chủ chốt ở các cấp, nhất là cấp huyện, nơi hàng ngày, hàng giờ diễn ra những sự việc khá phức tạp, liên quan trực tiếp đến lợi ích cuộc sống của đông đảo nhân dân. Mọi hoạt động xã hội hàng ngày đều có liên quan đến lợi ích riêng của từng cá nhân, bởi vậy người đứng đầu ở một địa phương phải có nghệ thuật lãnh đạo để điều hoà những lợi ích ấy. Xử lý đúng thì thắng lợi, xử lý sai thì thất bại và sự thất bại đó sẽ lan rộng ra nhanh chóng có khi dẫn đến hậu quả khôn lường. Khoa học lãnh đạo và nghệ thuật quản lý là điều kiện cần và đủ để người lãnh đạo thực hiện tốt nhiệm vụ của mình trong bất cứ tình huống nào. Bí thư, chủ tịch huyện rất cần có nghệ thuật lãnh đạo và quản lý đối với các hoạt động chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội. Bởi lẽ thành công của cấp huyện là thành công chung của cả nước, thất bại của cấp huyện là thất bại chung của cả nước.

Nghệ thuật lãnh đạo gắn liền với phong cách làm việc, bí thư và chủ tịch huyện là người lãnh đạo chính trị, tư tưởng và kinh tế trên địa bàn huyện, phải có phong cách làm việc khoa học, chính xác, mau lẹ, sâu sát, nhất là trong thời đại ngày nay, khi khoa học công nghệ, nhất là công nghệ thông tin phát triển mạnh mẽ như vũ bão.

Năm là, bí thư, chủ tịch huyện phải am hiểu về khoa học sản xuất kinh doanh của một số lĩnh vực như: nông nghiệp, thủ công nghiệp, dịch vụ... trên địa bàn mình lãnh đạo, quản lý. Kiến thức này không nhất thiết phải ở trình độ chuyên gia, nhưng phải hiểu biết những vấn đề cơ bản nhất để khi thực hiện sự lãnh đạo và quản lý sản xuất, kinh doanh ở các lĩnh vực nói trên không bị lạc hậu trước những tiến bộ khoa học kỹ thuật của thời đại.

Năm yêu cầu cơ bản trên đây đối với bí thư và chủ tịch huyện là cần thiết và bắt buộc phải có. Đã đến lúc lãnh đạo chính trị, tư tưởng, chính quyền, kinh tế, văn hoá và xã hội ở cấp huyện đòi hỏi phải có những người bí thư, chủ tịch có trình độ ngang tầm đòi hỏi của nhiệm vụ

CHÚC MỪNG NĂM MỚI 2010

cách mạng trong giai đoạn mới – giai đoạn công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, mở rộng hội nhập kinh tế quốc tế trên quy mô cả nước và trên quy mô của từng huyện.

Để có được đội ngũ bí thư, chủ tịch cấp huyện có đủ 5 yêu cầu cơ bản nói trên phải tiến hành đồng bộ 3 biện pháp cơ bản sau đây:

1. Phải có quy hoạch ngắn hạn và dài hạn đội ngũ cán bộ cấp huyện, trước hết là với chức danh bí thư và chủ tịch huyện.

Khảo sát thực tế ở nhiều huyện cho thấy, công tác quy hoạch cán bộ bước đầu đã được quan tâm, song làm chưa được nhiều và chưa mang tính bài bản, chiến lược. Vì vậy phải khẩn trương làm tốt quy hoạch đội ngũ cán bộ chủ chốt, nhất là 2 chức danh bí thư và chủ tịch. Phải gắn công tác quy hoạch cán bộ chủ chốt với các hoạt động chính trị, kinh tế, xã hội và con người cụ thể ở từng huyện; chú ý đến truyền thống, phong tục, tập quán của từng huyện. Kết hợp giữa cái chung với cái riêng để từ đó xác định nguồn, tìm người giao việc và đưa vào kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng bằng nhiều biện pháp. Như vậy mới có kết quả.

2. Bồi dưỡng đi đôi với đào tạo. Các trường chính trị trung ương, tỉnh, thành phố cần đổi mới chương trình đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cấp huyện, đặc biệt là đối với bí thư và chủ tịch. Chương trình phải bảo đảm cả hai mặt lý luận và thực tiễn, sát với địa phương và trang bị cho người học khả năng tư duy sáng tạo và năng động trong xử lý tình huống của thực tế đặt ra. Bí thư và chủ tịch huyện hàng ngày phải giải quyết những công việc thực tiễn rất đa dạng và phức tạp, đòi hỏi họ phải có một trình độ lý luận nhất định để nhìn nhận đánh giá vấn đề đúng, nắm bắt quy luật khách quan, từ đó mới có thể đưa ra chủ trương và biện pháp phù hợp để chỉ đạo thực tiễn đúng. Lê-nin đã từng nói: lý luận là kim chỉ nam cho hành động cách mạng. Bác Hồ cũng đã dạy: cán bộ là cái gốc của mọi công việc. Vì vậy, “cần phải dạy bảo lý luận cho cán bộ. Chỉ thực hành mà không có lý luận cũng như có một mắt sáng, một mắt mù”⁽²⁾. Xuất phát từ thực tế ở cấp huyện hiện nay vừa cần có cán bộ làm việc ngay, vừa cần phải chuẩn bị cán bộ có

đủ tiêu chuẩn cho lâu dài; do đó, trước mắt coi trọng việc bồi dưỡng những bí thư, chủ tịch và những cán bộ đầu ngành khác đương chức về những mặt thiếu và yếu để có người làm ngay. Đồng thời phải có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ kế cận để bổ sung và thay thế dần những người yếu kém hoặc không còn đủ khả năng và sức khoẻ để làm việc.

Lựa chọn sàng lọc qua thực tế là điều rất quan trọng trong công tác tổ chức cán bộ. Muốn có kết quả tốt phải mạnh dạn giao việc cho những người tin cậy, phải tổng kết đánh giá phương thức đào tạo, bồi dưỡng và sử dụng cán bộ tại chỗ để rút ra những bài học kinh nghiệm cho trước mắt và lâu dài. Việc đánh giá cán bộ lãnh đạo, quản lý phải xuất phát từ kết quả công việc được giao. Chỉ có như vậy mới lựa chọn ra được những bí thư, chủ tịch huyện giỏi và tâm huyết với công việc.

Thực hiện phương châm kết hợp học với làm, học nữa và học mãi; học ở trường lớp với nhiều hình thức ngắn và dài hạn tập trung và tại chức, học ở ngoài đời, học bạn bè và đồng chí... Kết hợp tốt các hình thức đào tạo, bồi dưỡng nói trên sẽ không ngừng nâng cao trình độ lý luận và thực tiễn cho cán bộ, tạo điều kiện cho cán bộ lãnh đạo quản lý các cấp nói chung cũng như cấp huyện nói riêng hoàn thành tốt nhất nhiệm vụ được giao.

3. Có chế độ chính sách đãi ngộ hợp lý để động viên khuyến khích đội ngũ cán bộ chủ chốt, đặc biệt là đối với bí thư và chủ tịch để họ yên tâm làm việc, học tập, bồi dưỡng nâng cao trình độ thường xuyên về mọi mặt. Chính sách tiền lương, phụ cấp và điều kiện cơ sở vật chất cho đội ngũ cán bộ chủ chốt, nhất là bí thư và chủ tịch cấp huyện đã được nhà nước quan tâm sửa đổi, song vẫn còn những khía cạnh chưa hợp lý, chưa tạo ra được động lực cần thiết. Do vậy phải tiếp tục xem xét và bổ sung kịp thời □

Ghi chú:

(1), (2) Hồ Chí Minh toàn tập, tập 5, tr.262, 276.